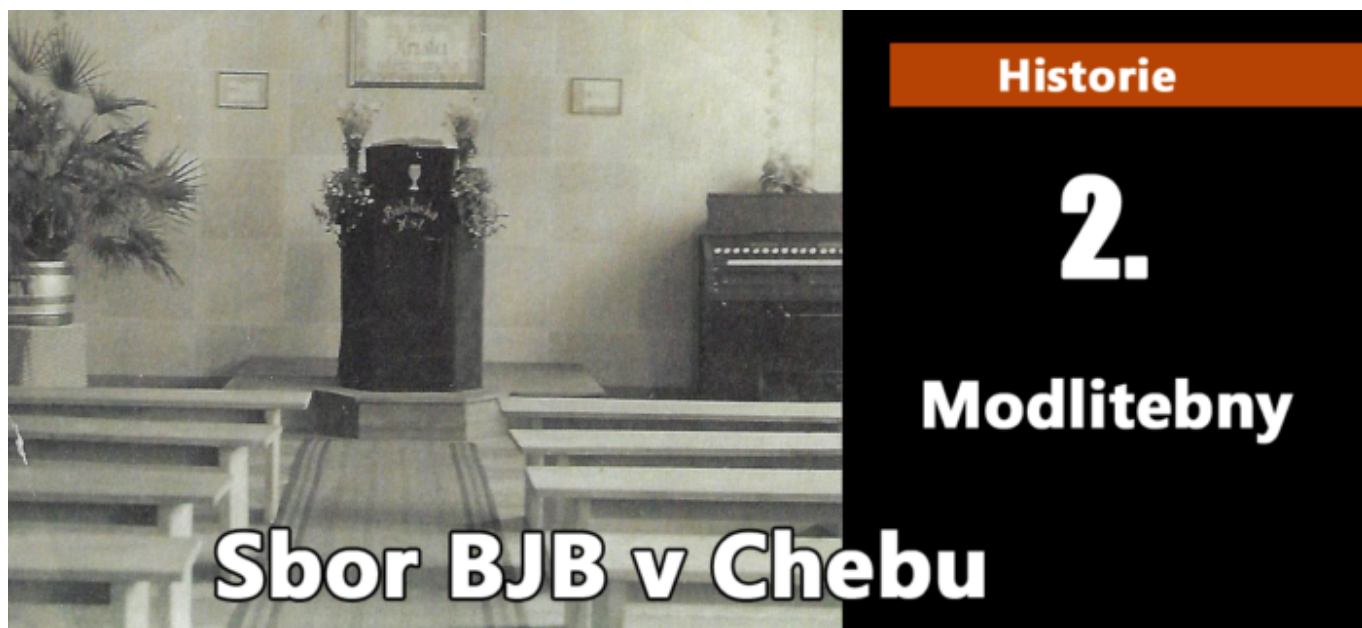
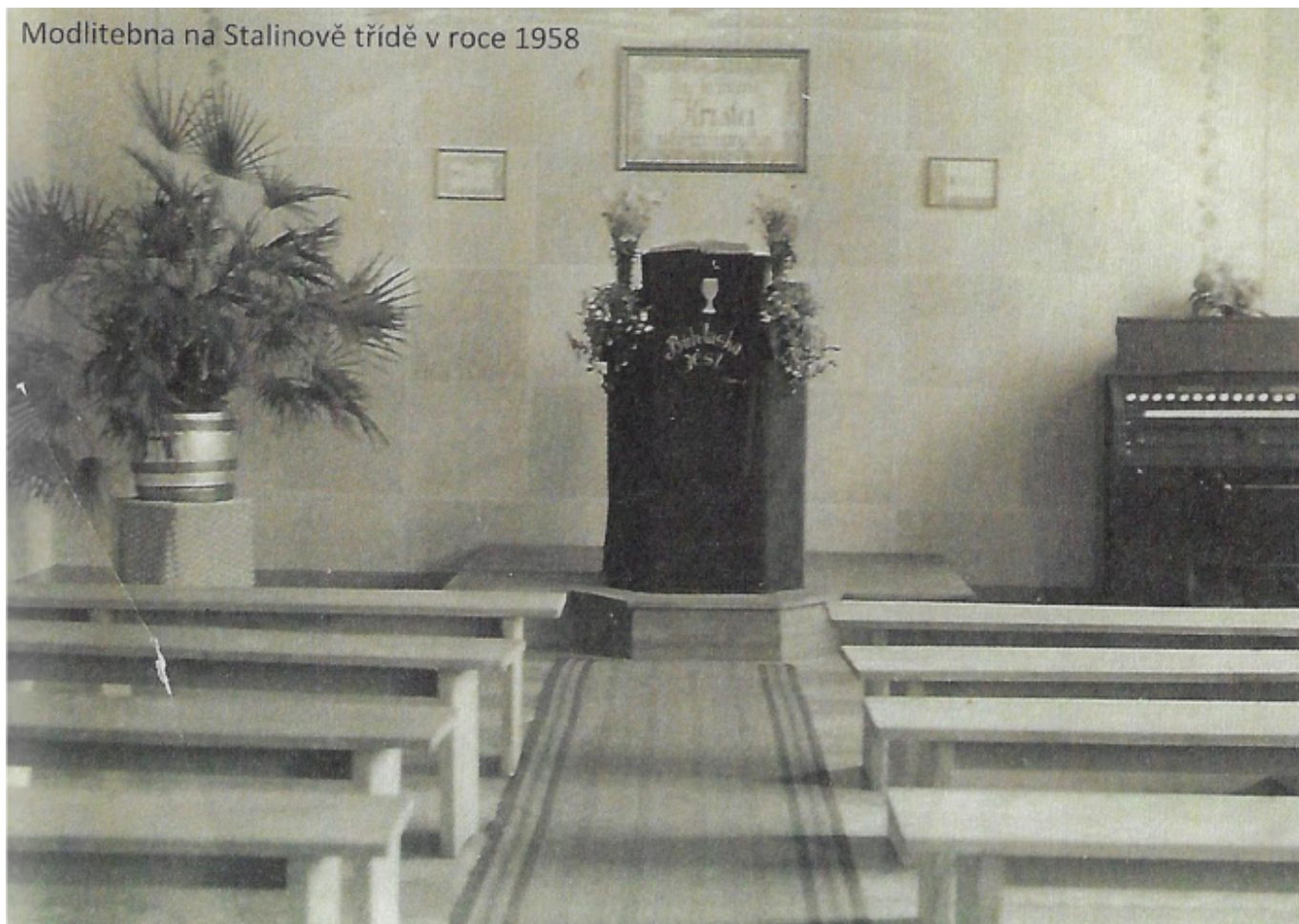

Historie: Sbor BJB v Chebu - 2. Modlitebny

Historie

Modlitebna na Stalinově třídě v roce 1958

Sbor BJB v Chebu - 2. Modlitebny

Seminární práce Anety Kvasničkové Bratrská jednota baptistů v Chebu nahlíží na historii sboru BJB v

Chebu a jeho historické kořeny v rozsahu více než padesáti let. Vychází z několika písemných zdrojů a také ze svědectví několika pamětníků.

To přináší nové a neotřelé pohledy na historii vzniku baptistického sboru na Svaté Heleně v rumunském Banátu i na komunistický útlak baptistického společenství v Chebu, jeho utrpení a statečnou víru i nadšení při budování vlastní modlitebny v době Pražského jara a na počátku okupace ČSSR vojsky Varšavské smlouvy.

Věříme, že tato seminární práce bude pro naše čtenáře zajímavým čtením a že bude nápomocná i budoucím badatelům, kteří se budou zabývat tímto historickým obdobím.

2 Vlastní shromažďovací místnosti

Po dlouhých letech od přistěhování do Západních Čech a hledání vlastního místa scházení si v prosinci 1948 konečně sbor našel vlastní místo, kde se scházet.²⁹

2.1 První místnost

Sbor se poprvé přesouvá do vlastní místnosti díky sestře Žofii Sauerové, která objevila v Chebu v Mánesově ulici č. 47 vhodnou místnost. S pomocí bratra Josefa Pospíšila poté sepsala žádost na Městský národní výbor v Chebu, který jim místnost přidělil a zároveň jim vydal povolení ke shromažďování.

První shromáždění v nové místnosti proběhlo 31.12. 1948. Program tohoto shromáždění byl slavnostní, zaznělo zde několik svědectví³⁰ a na konci shromáždění se dokonce rozhodlo pro život s Kristem dalších 8 lidí.³¹ A od tohoto dne se shromáždění začala konat pravidelně každou neděli dopoledne i odpoledne.³²

Následně začal sbor růst, založil vlastní pěvecký sbor, který svými písněmi sloužil každou neděli. Také byla založena nedělní škola pro děti, které se říká v BJB besídka. Původně čítala pouze tři děti, ale začaly jí navštěvovat i děti, které do sboru nepatřily a to byly jak děti sousedů, tak dokonce děti z ulice.³³

Sestra Žofie Sauerová pomohla obstarat na Městském národním výboru harmonium k zakoupení.³⁴

“Harmonium bylo velice moderní a bylo zvykem ho mít už na Svaté Heleně. Ale zároveň ještě měli mandoliny, protože Banát a vlastně Balkán, Itálie a Španělsko, to je prostě jejich.”³⁵

---

²⁹ Štěpán KRÍVÁNEK, *tamtéž*, s. 7

³⁰ svědectví je forma sdílení osobního vztahu s Bohem s ostatními lidmi

³¹ Štěpán KRÍVÁNEK, *tamtéž*, s. 7 - ale zdroj Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KRÍVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 11, uvádí křtěnce pouze 4

³² Štěpán KRÍVÁNEK, *tamtéž*, s. 7

³³ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KRÍVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 12.

³⁴ Štěpán KRÍVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.9.

³⁵ KRÍVÁNEK, Štěpán - osobní rozhovor

Zaplatili za něj tehdejších 700Kčs.³⁶

2.1.1 Stanici Pražského Vinohradského sboru

Květen 1949 byl pro Chebské BJB velmi významný, jelikož jim Pražský kazatel Burget nabídl další práci a pomoc se službou, a to po podmínkou, že se stanou náboženskou obcí BJB (Chelčického) Vinohradského sboru. Chebský sbor souhlasil a kazatel Cyril Burget k nim vyslal mladého misijního pracovníka Františka Kolaříka.³⁷

20. ledna 1949 byla tedy schválena systematizace³⁸ chebského sboru.³⁹

*“Bratr Kolařík byl mladý, strašně nadšený člověk, misijně orientovaný a nebojácný. On strašně moc pracoval misijně i na ulicích, na náměstích. Organizoval shromáždění na Chebském náměstí, ale to se pak komunistům nelíbilo...”*⁴⁰

Sbor se stále rozrůstal. V srpnu 1949 přijel poslední Rumunský transport, který přivezl dalších cca 20 členů ze sboru na Svaté Heleně, kteří se ihned zapojili do práce v Chebském sboru.⁴¹

První západočeský křest BJB proběhl 28. srpna 1949 a to v rybníce v Nebesích u Aše. Ten den pokřtil kazatel Burget 15 osob.⁴²

2.1.2 Veřejná shromáždění

Dalším důležitým mezníkem pro BJB v Chebu bylo v srpnu roku 1949 získání povolení, u okresního akčního výboru Národní fronty, k veřejným shromážděním. Získali tím povolení ke konání shromáždění na náměstích, nebo v parcích, na každou neděli. Shromáždění se pak opravdu konala na veřejných místech, třeba na náměstí, kde při shromáždění vystoupil pěvecký sbor, četlo se z bible a proběhlo veřejné kázání.

---

³⁶ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.9.

³⁷ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.12.

³⁸ vysvětlení pojmu viz strana 19

³⁹ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.15.

⁴⁰ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁴¹ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.12.

⁴² Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.13.

V této době také zavedl sbor členských příspěvků, tzn. dobrovolný měsíční poplatek od členů na fungování jednoty.

2.2 Druhá místnost

V lednu 1950 našel bratr Kolařík novou, větší místnost pro shromáždění. Ta se nacházela na náměstí Československé armády č. 18.⁴³ Místnost jim byla přidělena a ještě v lednu se přestěhovali a nechali si udělat nové lavice, které je vyšly na 5000 Kčs.⁴⁴

“Oni pak koupili časem židle a už nebyly lavice a některý starý to neměli rádi, že na lavici se můžeš přimáčknout, není zima a na židli že to je nic. A pak se časem, když se budovala nová modlitebna, ještě přivezly lavice ze starý modlitebny, tam ze začátku byly, pak byli ve sklepě a možná tam ještě tak dvě tři jsou.”⁴⁵

2.2.1 Zatčení bratra Kolaříka

V únoru 1950 byl bratr Kolařík zatčen a následně odsouzen k 8 roků vězení za protistátní činnost.⁴⁶

“Záminkou byla literatura, protože se dost pašovala zahraniční literatura a oni komunisti udělali prohlídky, něco našli, udělali výslech, zmlátili ho a pak už to šlo...”⁴⁷

Propuštěn byl po odpykání pěti let a čtyřech měsíců trestu odnětí svobody v roce 1955. Služby misijního pracovníka bratra Kolaříka se v této době ujal bratr Štěpán Sauer.⁴⁸

2.2.2. Nový kazatel

V červenci 1950 bylo po odvolání bratra Kolaříka potřeba zvolit nového kazatele. Tím se stal bratr Vilém Jersák.⁴⁹ V době nástupu nového kazatele bylo oficiálními členy sboru již 76

---

⁴³ dnes náměstí krále Jiřího z Poděbrad, budova retro muzea

⁴⁴ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s. 14.

⁴⁵ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁴⁶ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 14

⁴⁷ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁴⁸ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 15

⁴⁹ viz Obrázek 14

osob. Takový počet se již ani do nové shromažďovací místnosti nevešel a začalo hledání další, větší místnosti.⁵⁰

Sbor s novým kazatelem nadále rostl. Proběhly další tři křty, při kterých se dohromady pokřtilo 23 osob, pravidelně sloužila mládež a pěvecký sbor, dokonce proběhlo společné dikůvzdání⁵¹ a byl založen kroužek sester.⁵²

“To je americkéj výmysl, žejo, protože na Svatý Heleně nic takovýho nebylo, a tady to bylo v Praze, Pražský Vinohradský sbor, velice moderní a progresivní sbor a tam byly ty americký způsoby služby a ženy se scházely. A kroužek sester byl, že připravovali třeba občerstvení, domlouvaly se, co budou dělat, komu pomáhat...”⁵³

2.3. Třetí místnost

V červnu 1952 se sbor stěhuje do větší místnosti⁵⁴, která se nacházela na Stalinově třídě⁵⁵ č. 57. Místnost pro tyto účely vyhledal a pronajal bratr kazatel Jersák. V červenci, takže hned měsíc po přestěhování, byl bratr kazatel Jersák zatčen a držěn ve vazbě.⁵⁶

2.3.1. Komunistický režim přitvrzuje

Každý sloužící bratr musel nově vlastnit povolení od úřadů k službě. Toto povolení stát vydával na základě § 1 a 2 zákona č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, který platil v období mezi 1. listopadem 1949 a 20. listopadem 1992.⁵⁷

“Ten zákon stanovil jednu blbou věc, že stát rozhodoval kdo bude kazatelem. Stát měl okresního církevního tajemníka. Pak byl ještě krajskej a pak byl celostátní, ale ten krajskej se

---

⁵⁰ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.16.

⁵¹ velké slavnostní shromáždění, které bylo převzato z Americké tradice

⁵² Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 18

⁵³ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁵⁴ viz obrázek 15-16

⁵⁵ dnes třída Svobody

⁵⁶ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.20

⁵⁷ dostupné z: <https://www.zakonvprolidi.cz/cs/1949-218>

moc nebavil. A vždycky vybírali toho, kdo měl nejmenší vzdělání, aby to bylo co nejhorší, rozumíš. Takhle se snažili lidi prostě deptat."⁵⁸

Sbor zažádal o povolení pro všechny sloužící, ale neobdržel ani jedno. V této době⁵⁹, se zapojilo do služby spousta bratří i sester. První povolení, které bylo přiděleno do našeho sboru, bylo pro bratra Josefa Boháčka a to až na konci listopadu 1953. To ale znamenalo pro sbor svým způsobem další omezení, jelikož bratr Boháček si k sobě mohl vzít jen jednoho pomocníka, kterého musel nahlásit na úřad, přičemž kdyby kázal ve sboru kdokoli jiný, tak bude tato iniciativa považována za protistátní činnost.⁶⁰

Toto období bylo pro náš sbor velmi náročné, především tedy pro bratry s povolením, kteří oba ke kazatelské službě ještě v týdnu chodili do civilního zaměstnání. Z tohoto důvodu bylo taky zrušeno jedno shromáždění v týdnu, tedy *biblická hodina*. Mnoho členů se v tomto těžkém roce 1953 stáhlo a přestalo ve sboru pracovat, někteří se dokonce odstěhovali a odpadli od víry, protože se báli komunistů.⁶¹

V tomto roce navíc došlo v červnu k Československé peněžní reformě a navázání měny na ruský rubl. Sbor měl ve staré měně našetřeno 17 153 Kčs, které ale naštěstí nebyly uloženy na účtě, takže byly nakonec směněny 1:5.⁶²

2.3.2. Sbor neztrácí naději

I přes všechny problémy spojené s komunistickým režimem sbor nadále fungoval. Při pravidelných shromážděních pomáhala nedělní besídka, mládež i pěvecký sbor. Došlo k zakoupení nového většího harmonia, na které sice sbor neměl peníze, ale složilo se 23 členů, kteří vybrali 23 415 Kčs a zakoupili harmonium s 18 rejstříky. Na konci roku 1953 navíc propustili z vazby bratra kazatele Jersáka, sloužit ve sboru sice nemohl, protože souhlas k službě mu navrácen nebyl, členům ale jeho navrácení přineslo jistou naději na spravedlnost i v tomto režimu.⁶³

---

⁵⁸ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní výpověď

⁵⁹ i přes to, že nikdo neměl povolení od státu

⁶⁰ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.21.

⁶¹ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s. 15-16.

⁶² Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu, Cheb 1950-1980*, s.21.

⁶³ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.22.

“Bratr kazatel Jersák byl mučenej, měl úplně rozmlácený prsty, byl hodně psychicky i fyzicky nemocnej. Měli radost že se vrátil, ale když viděli co mu udělali, tak to zapůsobilo na všechny psychicky ještě hůř.”⁶⁴

Došlo k založení nového dechového hudebního kroužku složeného ze 2 klarinetů, 3 trubek a jedné housli.

V následujících letech proběhly slavnosti díkůvzdání, Vánoc, Silvestra, Velikonoc a Dne matek, na které byli zváni lidé z celého okolí. Mezi roky 1952 a 1957 bylo pokřtěno dalších 7 lidí.⁶⁵

2.3.3. Další restrikce

V březnu roku 1957 rozhodl sbor podat novou žádost na krajský národní výbor (dále jen KNV) o povolení ke službě pro bratra kazatele Jersáka. Odpověď KNV byla, že bratr kazatel nemůže sloužit, protože byl trestán, navíc ale rozhodli i o tom, že se ruší sborová systematizace s tím, že sbor bude připojen jako kazatelská stanice sboru v Teplé.⁶⁶

“Systematizace znamená určení v systému kdo tam bude kazatel, nebo správce sboru. Když nebyl kazatel, tak byl určenej správce sboru, a ten nesl zodpovědnost před tím církevním tajemníkem za všechno. Jestli se tam káže dobře, jestli to není proti socialismu, jestli se tam nedělají nějaké tajné akce. Rozumíš, všechno musel zodpovídat, kladli mu otázky. Sbor tedy po zrušení systematizace už nebyl sbor a stal se opět kazatelskou stanicí.”⁶⁷

Sbor se pokoušel odvolat - bezvýsledně. Tato situace ale také nezabránila v šíření křesťanské myšlenky a 2. června 1957 bylo ze sboru pokřtěno dalších 10 lidí.⁶⁸

V Červenci sbor ale s konečnou platností obdržel rozhodnutí o zrušení sboru. Byli proto vysláni 4 bratři na KNV, kde tehdejšího krajského církevního tajemníka žádali alespoň o souhlas samostatného rozpočtování a vedení práce, který jim byl ústně povolen.⁶⁹

---

⁶⁴ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁶⁵ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s.29

⁶⁶ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KŘIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s.16.

⁶⁷ KŘIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁶⁸ Štěpán KŘIVÁNEK, *Kronika sboru Bratrské Jednoty Baptistů v Chebu*, Cheb 1950-1980, s.30.

⁶⁹ Štěpán KŘIVÁNEK, *tamtéž*, s. 31

Tím ale nenávist vůči Chebskému sboru ze strany komunistické režie státu neskončila, naopak hned 10. října 1957 přišel z městského národního výboru (dále jen MNV) výměr, podle kterého měla BJB Cheb platit 796,- Kčs měsíčně. Sbor se odvolal, ale na základě tohoto odvolání byli zástupci sboru přizváni k rozhovoru na MNV, kde jim bylo sděleno, že se sbor musí z jejich aktuálního místa scházení, tedy modlitebny na Stalinově třídě⁷⁰ č. 37 okamžitě vystěhovat do náhradní místnosti.⁷¹

“A oni nás dali do náhradní místnosti, protože my jsme měli okna do ulice. Všechny okna otevřený, hluboký komunismus, a zpívalo se nahlas, aby to všichni slyšeli. A lidi chodili z nádraží, protože nádraží byl hlavní uzel, a lidi přijížděli do Chebu a stěžovali si, že jdou do města a slyšej, jak tam zpívaj náboženský písně. No tak se rozhodlo, že půjdou do náhradní místnosti a ta byla ve dvoře.”⁷²

Sbor měl v padesátých letech, tedy v období zpříšňování komunistického režimu mnoho problémů, nejlépe toto období vystihují slova bratra Štěpána Krivánka, která pronesl na výročním vzpomínkovém shromáždění 21.9. 1958 k desetiletému výročí trvání sboru.⁷³

“Pouhými slovy se nedá popsat skutečnost, kterou jsme prožívali. Byly to těžké začátky a mnohé boje i pokušení. Mnozí z těch, kteří byli s námi na začátku, dnes už s námi nejsou. Mnozí podlehli. Ale Bůh si na jejich místa postavil jiné a dílo Boží se nezastavilo. Jde dál. Dnes už nás není jen jedenáct a už nemusíme mít strach, že nebudeme mít komu zpívat. Je nás daleko víc, než na začátku. Chebský sbor má dnes 92 členů. To nás vede k vděčnosti. Pánu Bohu na prvním místě, a také všem bratřích kazatelům, kteří mezi námi pracovali. Nechtějme se již vracet k začátkům, ale vraťme se k těm první lásce a horlivosti. Jen tak bude naše práce prospívat a Pán naše snahy posvěti a požehná jim.”⁷⁴

---

⁷⁰ dříve Hitler strasse, dnes třída Svobody

⁷¹ Štěpán KRIVÁNEK, *tamtéž*, s. 32

⁷² KRIVÁNEK, Štěpán - ústní rozhovor

⁷³ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KRIVÁNEK, *Historie sboru BJB v Chebu 1947 - 1990*, Cheb 2018, s.17.

⁷⁴ Eliška HRŮZOVÁ, Štěpán KRIVÁNEK, *tamtéž*, s.17

Další kapitoly:

1. [Imigrace](#)
2. [Modlitebny](#)
3. [Šedesátá léta](#)
4. [Stavba modlitebny](#)

-šk-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)